

TRÆNINGSGOPGAVER M. BESVARELSER
ØKONOMI I (MAKRO)
CARL-JOHAN DALGAARD
ØKONOMISK INSTITUT
KØBENHAVNS UNIVERSITET

OPGAVER

Spørgsmålene nedenfor ønskes besvaret *dels* ved at der anføres om udsagnet er “rigtigt” eller “forkert”, og *dels* ved at der anføres et økonomisk argument herfor.

1. Vurderet ud fra AD/AS modellen er ændringer i de offentlige udgifter en god kandidat til at forklare konjunkturbevægelserne.
2. “Pengeutralitet” betyder at en permanent stigning i pengemængden ikke kan påvirke lønniveauet i økonomien.
3. Begrebet “Keynesians ledighed” henviser til situationen hvor arbejdsmarkedet “clearer”.
4. Et fald i kapitalbeholdningen vil give producenterne incitament til at øge deres investeringer.
5. AS kurvens hældning i (P, Y) diagrammet er positiv fordi producenterne kun vil øge deres produktion dersom priserne stiger.
6. AD kurven har en negativ hældning fordi højere priser indebærer en højere rente og derfor lavere forbrug og investeringer.
7. Realrenten repræsenterer alternativomkostningen ved at holde penge.
8. En stigning i (forventet) fremtidig total faktor produktivitet kan allerede idag lede til ændringer i produktion og beskæftigelse.

VEJLEDENDE SVAR:

1. (pensum: Williamson kapitel 10). En god besvarelse starter med at man tegner AD/AS diagrammet og redegør kort for den *økonomiske* forklaring på kurvernes respektive hældning (negativ hhv. positiv). Dernæst anvendes diagrammet til at analysere effekten af ekspansiv finanspolitik.

En stigning i det offentlige forbrug vil lede til at AD kurven rykker mod højre. Konsekvensen er således højere beskæftigelse og et højere prisniveau. Dernæst kan man argumentere for, at et højere prisniveau vil presse realrenten op (hvis dette illustreres i det bagvedliggende IS/LM diagram er det fint). Når realrenten øges vil investeringerne gå ned, forbruget ligeså (“crowding out”).

Status: når produktionen (og beskæftigelsen) stiger ledsages dette af faldende forbrug og investering samt af faldende realløn (den faste nominelle løn divideret med prisniveauet). Siden empirien fortæller os, at forbrug, investering og realløn alle er procykliske kan det konkluderes at offentlige varekøb ikke er en god forklaring på de empirisk observerede konjunkturbevægelser. Udsagnet er således **forkert**.

2. (pensum: Williamson kapitel 9). Pengeutralitet henviser til at en permanent stigning i pengemængden efterlader produktionen uændret. Dette vil ske dersom alle relative priser er forbliver uændrede: fortrinsvist reallønnen og realrenten. “Lønniveauet” (forstået som den nominelle løn) kan dermed udemærket tillades og stige uagtet at der gælder pengeutralitet. Det kan bemærkes, at i en model hvor den nominelle løn ikke kan tilpasse sig (kapitel 10) vil der IKKE være pengeutralitet, da reallønnen vil ændres (nominel løn er konstant, men prisniveauet stiger). Denne ændring i en central relativ pris (reallønnen) vil være ledsaget af stigende produktion og beskæftigelse. Udsagnet er **forkert**.

3. (pensum: Williamson kapitel 10) Når et marked “clearer” svarer det til en situation hvor udbud = efterspørgsel. En situation hvor der er “ledighed” er imidlertid tilfældet hvor der er større udbud end efterspørgsel. Dette kan fx. ske dersom den nominelle løn ikke kan tilpasse sig (fx. pga. kontrakter mellem arbejdsgiver og arbejdstager – fagforeninger). På dette sted vil den gode besvarelse tegne arbejdsmarkedet, og derved illustrere situationen med ledighed. Når ledighed opstår pga manglende tilpasning af lønniveauet taler man om “Keynesiansk ledighed”. Udsagnet er **forkert**.

4. (pensum: Williamson kapitel 7) Producenterne til investere indtil Marginal omkostningen ved at investere (MC) svarer til marginal afkastet (MB-marginal benefit). Marginal afkastet afspejler grundlæggende kapitalens marginalproduktivitet “imorgen”, regnet i nutidige værdier (altså: “tilbagediskonteret” med realrenten). På grund af aftagende marginalpro-

duktivitet vil en reduktion i kapitalbeholdningen “idag” (fx. pga krig eller naturkatastrofer) øge afkastet ved at investere. Udsagnet er således **rigtigt**.

5. (pensum: Williamson kapitel 10) AS kurven er udledt under antagelse om en konstant nominal løn. Hvis prisniveauet øges, vil reallønnen dermed falde, hvorfor virksomhederne vil have incitament til at ansætte flere arbejdere. (En illustration af arbejdsmarkedet er en god idé.) Når beskæftigelsen øges, stiger udbuddet af varer. Udsagnet er dermed **forkert**.

6. (pensum: Williamson kapitel 10) Et godt udgangspunkt for at besvare dette spørgsmål er at tegne IS/LM diagrammet. Hernæst redegøres der for hvordan AD kurven udledes, ved at man øger prisniveauet, hvilket rykker LM kurven mod venstre, hvorfor produktionen går ned, og renten op. Den verbale forklaring vil netop være, at faldende real udbud af penge (M/P) leder til en rentestigning, hvilket i sin tur sænker både forbrug og investeringslysten (bevægelsen langs IS kurven). Udsagnet er således **sandt**.

7. (pensum: Williamson kapitel 9) Alternativ omkostningen ved at holde penge er: real afkastet ved at holde fx obligationer (hvilket er real renten $\approx$ nominal rente minus inflation) minus realafkastet ved at holde penge (nul - inflationen). Samlet haves dermed at alternativ afkastet er den *nominalle* rente, og ikke real renten. **Udsagnet er forkert**.

8. (pensum: Williamson kapitel 7 og 10) En forventet stigning i fremtidig TFP, z' , øger afkastet ved at investere, siden $MB = [z' F_K (K' - (1 - d) K, N')] / (1 + r)$. En sådan stigning vil dermed øge efterspørglen (rykke AD kurven mod højre). Dette vil dermed øge produktion, beskæftigelse, prisniveau, rente, forbrug og realløn allerede idag. Udsagnet er **korrekt**.